



## Koppel lidmaatschap euro los van Europese Unie

2013/15

15 | 04 | 2013

 MENSEN

 WELVAART

 BESCHERMING



Ivan Van de Cloot  
Hoofdeconoom  
Itinera Institute

Met het angstzweet op het voorhoofd bezweren de Europese leiders dat het geval Cyprus uniek is en totaal niet te vergelijken met de situatie in andere landen. Het is nogal triviaal en evident dat elk land verschillend is. Na de instorting van de Sovjet-Unie had Cyprus zich ingericht als de draaischijf voor Russisch geld van soms erg discutabele oorsprong. De vraag die niemand blijkbaar zich stelt, is hoe het komt dat het land lid kon worden van de Europese Unie in 2004 en vier jaar later van de euro-

zone zonder dat het eiland voor de keuze werd gesteld om hier een eind aan te maken. We zijn nog niet vergeten dat toen openlijk toegegeven werd dat Griekenland zijn begrotingen had vervalst, kende de toenmalige minister van financiën geen scrupules om trots te melden dat hij hier als voorzitter van de toenmalige eurogroep van meet af aan van op de hoogte was.

Wat in het Europese besluitvormingsproces beangstigt is niet het feit dat gebruikelijke flaters gemaakt worden die dan in allerijl rechtgezet



*Hoe zou de Europese Centrale Bank het monetair beleid kunnen accommoderen voor zowel een boomend Turkije als een instortende economie in Griekenland?*



moeten worden. Dat is overal zo. Wel dat er van vooruitschrijdend inzicht heel weinig sprake is en elke kritische noot als vloeken in de kerk wordt beschouwd.

Na al de turbulentie van de voorbije jaren in de eurozone, is het u vergeven indien u zou denken dat men nu wel even op de pauzeknop duwt vooraleer nog nieuwe landen toe te laten tot de eurozone. Niets is minder waar. Niet alleen trad Cyprus met zijn problematisch bankstelsel nog toe in 2008, tegelijkertijd liet men ook Malta toe en moest de euroconstructie in 2009 Slovaakse en in 2011 nog Estonia absorberen. In de wachtkamer zitten nog kleppers zoals Bulgarije en Roemenië die feitelijk hun entreeticket al op zak hebben! Wat te denken over Montenegro dat unilateraal de euro adopteerde maar een enorm tekort op de lopende rekening boekt van meer dan 20% van het BBP? Misschien ook eens een keer fysiek afzakken naar Kroatië om de desastreuze economische toestand in te schatten. Stel u maar eens voor dat vandaag Turkije met zijn oververhitte economie ook lid zou zijn van de euro. Vandaag is het al zo dat de economisch gepaste rente voor een land als Portugal meer dan 10 procentpunten lager zou moeten liggen dan in Duitsland. Hoe zou de Europese Centrale Bank het

monetair beleid kunnen accommoderen voor zowel een boomend Turkije als een instortende economie in Griekenland? Om over de slechtlopende leningen in Slovenië nog maar te zwijgen, een land dat ook maar sinds 2007 lid werd.

Af en toe moet iemand eens een taboe breken. Vanuit economisch oogpunt is er niets logischer dan het lidmaatschap van de Europese Unie loskoppelen van de invoering van de eenheidsmunt. Juristen antwoorden met een Pavlov reflex dat dit niet kan volgens het huidige Europees verdrag. Dit bevat inderdaad de formulering dat een kandidaat-lidstaat ook uiteindelijk de euro moet vervoegen. Wel, mag ik eens en voor altijd de suggestie doen dat wetten en verdragen ofwel opgesteld worden volgens wat economisch realistisch is of dat ze anders geen zin hebben?

Van meet af aan werd de monetaire unie vooral gezien als een politiek project. Of het ook economisch zinvol was, bleef steeds bijkomstig. Zo herinner ik me een economisch congres rond de tijd van de invoering van de Euro waarbij economen wezen op de essentiële voorwaarden die voldoen moeten zijn vooraleer het delen van een gemeenschapsmunt haalbaar is. Vervolgens besteedde een vooraanstaand politicus het podium om de stelling te lanceren dat hij ook nog wel Rusland lid zag worden van de Eurozone. Is het overigens al wel voldoende doorgedrongen dat President Putin inzake Cyprus ook

nauwlettend opvolgt waar het geld van zijn vijanden die eerder zijn land ontvluchtten nu naar toe trekt? Vorig weekend waren we getuige van Europese leiders die volhielden dat de plannen voor de Europese bankenunie binnenkort een voldragen antwoord zullen bieden op mogelijke nieuwe gevallen zoals met het Cypriotische banksysteem. Als nuchtere analisten daar tegen in brengen dat er vandaag geen draagvlak bestaat voor een Europees depositogarantiestelsel dan valt die boodschap in dovemansoren. De gewone mensen zullen echter hun oordeel baseren op daden niet op mooie woorden en ze stellen vast dat vandaag een uniforme depositogarantie in Europa niet hard gemaakt kan worden. En ook voor de komende jaren zal dergelijke waarborg blijven afhangen van de kredietwaardigheid van het nationale overheid. Soms zijn het net diegenen die het meest de mond vol hebben over het dichten van de kloof tussen Europa en de burger die door hun handelen de kloof alleen maar groter maken. En iedereen de mond snoeren die hen daarop wijst. Dit heeft te maken met het feit dat het Europees proces bijna het moderne equivalent van een absoluut geloof heeft verwor-

ven. Iemand die daarop dezelfde kritische analyse toepast als op het beleid van een nationale staat of regio wordt onmiddellijk in de hoek van de "eurosceptici" weggezet. En dat label is bijna even stigmatiserend als uitgemaakt worden voor racist of anders. De ontgoochelde Europeanen hebben vandaag nochtans recht op een gezonder democratisch debat, ook op dit supranationaal niveau waar over hun economisch lot wordt beslist. Voor de nuchtere waarnemer was het van meet af aan duidelijk dat Cyprus alsnog een keuze moest maken tussen lidmaatschap van de euro of draagschijf van malafide geld in haar offshore bankparadijs. Het zou nochtans zoveel beter geweest zijn indien het land die keuze reeds bij toetreding had moeten maken. Laten we dezelfde fouten niet maken met de nieuwe landen die op de drempel van de monetaire unie staan.

### **Ivan Van de Cloot**

Hoofdeconoom Itinera Institute, een onafhankelijke denktank voor duurzame economische groei en sociale bescherming

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.